

saare nødig Samtalen — efter to Timers Forløb. I den Grad blev han til det Sidste ved at bevare Grundtrækket i sin Charakter, det, der er udtrykt i den allerede een Gang anførte Sætning: Intet Menneskeligt er mig ligegyldigt.

P. Hansen.

Avis-sælgerne i London.

I vore Dage ere kun enkelte danske Avisarter, saasom de socialistiske, særlig beregnede paa at vildlede Folk; Forholdet maa have været anderledes i ældre Tider, hvis man tør dømme efter Hr. Niels' Udtalelser i »Peder Paars«:

„Jeg seer et meget, hvad man lærer af Aviser
det meste er jo Løgn.“
„Man siger jo især
om den der lyver brav: Han Avis-trykker er.“

Hvorledes end dette hænger sammen, saa skal hver Moderssælger nuomstunder daglig have idetmindste een Avis tillivs, og af hele den læsende Menneskehed ville kun faa undvære deres vanlige Tidende, hvad enten de iøvrigt kimsede ad den eller ikke, og de gode Abonnenter brumme, naar Budet ikke bringer den hjem til dem i rette Tid.

Men hvor frodigt end Avislæsningen blomstrer her i Byen, staae vi endnu, maaskee paa Grund af vor koldere Nordbonatur, tilbage med Hensyn til Avissælgerne, der i Reglen kun drives paa Jernbanegaarden ved et Par Drenges, som før Togenes Afgang udskribe deres monotome: »Dagens Nyheder« for idag! »Nyt Aftenblad« fra iafte! eller deslige. I de større Hovedsteder, som f. Ex. i London, har denne Handel et ganske andet Sving, idet Avis-sælgerne — eller Sælgerskerne, da Kvindekjønnen er temmelig stærkt repræsenteret i denne Gren — danne en talrig Klasse af Stadens forskelligartede Gadesælgere, der i Egenskab af vandrende Kjøbmænd kunne regne deres Aner meget længere tilbage i Tiden end Boutikseierne. Og Handelen gaaer strygende, da Reisende i tusindvis færdes der, og desuden mange af Byens Folk ikke kunne vente til de komme hjem, hvor Aviserne ligge paa Bordet, men maa have det nyeste Nye strax paa Gaden.

Jarlsberg Slot.

Danmark har ikke mange, og Norge endnu langt færre Storbygninger fra gammel Tid, men rundt om i Norges Bygder er der dog ingen Mangel paa historisk mærkelige Steder, og »Grevskaberne« ere fornemmelig rige paa Minder fra Oldtiden og fra Middelalderen. »Grevskaberne«, det vil sige de Landskaber, som tidligere udgjorde Laurviks og Jarlsbergs Grevskaber, ere nemlig af Naturen mere begunstigede i Henseende til Jordbund og nær Adgang til Havet, end nogen anden Del af Norge, og de have derfor stedsø hørt til dettes bedst befolkede Egne. Troligvis maae de Stykker af Vestfold, som først bleve Sædet for den begyndende historiske Cultur, søges i Landet ved Lougens Munding, hvor nu Byen Laurvik ligger, og i Egnene mellem samme og Christianiafjorden; her finder man Stedet for Oldtidens »Skiringssal«, her fortæller det nuværende Tjodling Kirkesogn om de svundne Dages »Thodaling«, her har Tønsberg allerede kunnet holde Tusindaarsfest som Kjøbstad, og ved Tønsberg var Sæheim, et af Norges allerældste Kongesæder, endnu før den haarfagre Haralds Enkedømme. Neppes en eneste Menneskealder af det gamle Norges stormfulde Tider gik hen uden at gøre disse Bygder til Hovedscene i et eller andet navnkundigt Optrin, og saaledes vedblev det lige indtil de sidste Aar før Unionstiden — Gaarden Sæheim eller Semb var nok Kong Olufs og hans Moder Margaretas Opholdssted umiddelbart før Flytningen til Danmark. Men derefter gik det tilbage baade for Kjøbstaden Tønsberg og for dens Omegn, ja man var endog en Gang betænkt paa at nedlægge hele Byen og flytte den vestover til Lougens Udløb; men lysere Dage oprandt, da Peder Griffenfeld i Aaret 1671 erhvervede Skjøde paa Sembs Kongsgaard med mere Jordegods i Tønsberg Amt. Han øgede hurtigt sine Besiddelser paa den Kant og skaffede sig uden Vanskelighed alle Herligheder og Særrettigheder, som dengang kunde knyttes til Stormænds Jordegods. Endelig fik han i Aaret 1673 disse Eiendomme gjort til et Grevskab, Griffenfeld, som i 1675 endydermere udvidedes og kaldtes Grevskabet Tønsberg; den store Statsmand førte ogsaa Titel af »Greve af Griffenfeld og Tønsberg«. Men allerede Aaret efter, 1676, faldt han i Unaade hos den enevældige Konge, og hans Gods blev confisceret samt ved kongeligt Skjøde over-

draget til hans seirrige Fjende, Laurvik-Grevskabets Besidder, Statholder U. F. Gyldenløve, som atter solgte det 1683 til Friherre Wedel, en i dansk Tjeneste indtraadt Preusser; da den i Mellemtiden opførte Hovedgaard havde faaet Navnet Jarlsberg, kaldtes nu snart Grevskabet med samme Navn, ligesom Besidderen benævnedes Wedel-Jarlsberg.

Greverne af Wedel-Jarlsberg have i det Hele virket paa en hæderlig Maade til Fordel for deres Land, men en mindre praktisk Godsstyrelse i Forbindelse med uheldige Conjuncturer nødte efterhaanden Slægten til at afhænde noget af de store Besiddelser; dog var hin Greve af Wedel-Jarlsberg, der som Norges Statholder og paa mangen anden Maade har spillet den største og ærefuldeste Rolle i sit Fædrelands nye Historie, endnu en saare mægtig Jorddrot, og skjønt Grevskabs-Herligheden forsvandt som enhver anden adelig Særret, i Henhold til Norges unge Grundlovsbestemmelser, vedblev dog Jarlsbergs Hovedgaard at være den Besiddelse i Norge, hvortil der hørte mest »Jordvei«, mest Land i Flademaal.

Jarlsberg har en ret smuk og heldig Beliggenhed paa en anseelig Slette ved den inderste Bugt af Tønsbergfjorden, kun en god Spadseretours Vei fra Byen Tønsberg. Slottets Bygninger ere alle af Grundmur, udenfor Hovedbygningen er en smuk Have, og Jorden i denne, ligesom i de vidtstrakte Marker, er af udmærket Beskaffenhed, idet den bestaaer af dyb Muld med Ler nedenunder. I et Land som Norge er et Herresæde som Jarlsberg en Sjældenhed og derfor af særlig Interesse.

Gousta-Fjeldet i Thelemarken.

Naar vi Danske ville gøre en hurtig og nem Reise til et virkelig stort Fjeld, frembyder Gousta-Fjeldet i Thelemarken alle Fortrin. Man kan den ene Formiddag spise sin Frokost i Kjøbenhavn, og efter kun lidt over et Døgn Seilads naae en af de nærmeste Kystbyer i Norge, navnlig Frederiksværn eller Langesund, og naar Dampskibsrouterne ikke passe altfor ilde, kan man endnu samme Aften havne i Skien, for næste Morgen — stadig paa Dampskib — at drage videre op ad Nedre-Thelemarkens Vanddrag: Nordsjøen og Hitterdalsvandet. Herfra maa man et Par Mil over Land i nordlig Retning til Tinoset ved Tinsjøens sydlige Ende, men saa kan man atter sætte sig i Ro og Mag paa et Dampskib, og medens man nyder Udsigten til Fjeldlandet paa begge Sider, føres man hurtigt hen under Foden af »Gousta«, hvor man stiger fraborde i Vestfjorddalens Munding: den Vig paa Vestsiden af Tinsjøen, som bøier sig ind lige nordfor det nævnte Kæmpefjeld.

Norges Bjergnatur er storartet, som Enhver ofte nok har hørt, og naar man reiser i Landet, er det let nok at faae Indtryk deraf; men Sletteboerne bedrage sig dog, naar de vente, med Letthed at kunne komme til forholdsviis saa vidtstrakte Udsigtssteder i Bjerglandskaber, som man kan naae paa mangen en lille Bakke i det fladere Land; man stiger opad og opad, man betræder en Høide og atter en endnu større Høide, men vender man sig om, strækker den høie Forgrund sig saa vidt, at Synet knap kan række ud derover, og Udsigten lukkes, hvor man troede den allermest aaben. Men det følger af sig selv, at naar man kommer til et Punkt, hvor Forholdene virkelig egne sig til en videre Udsigt, da er denne uendelig større og mere storartet, end noget Panorama fra en Bakketop paa fladt Land. Et saadant Udsigtssted er Rigi-Bjerget i Schweiz, som ingentunde hører til Alpe-landets store Høider, men som ligger saaledes — paa sin fremspringende Odde i Vierwaldstädtersøen — at Blikket kan svæve milelangt over Land og Vand, uden at standses før i den fjerne Horizont. Og ved Gousta er Forholdet til en vis Grad det samme.

Sextusinde Fod reiser Fjeldet sin Tinde over Havspeilet; i en vid Omkreds kan ingen Kæmpe maale sig med denne, som er Konge for dem alle i hele det søndenfjeldske Norge, og som med Ringagt kan skue ned over enhver Høide i Syd-Sverige, for ikke at tale om Danmark. Var Jordens Runding ikke ivoien, vilde Gousta først i Hartzen finde en Broder, som dog kun naaer noget over halvt op paa Livet af hin nordiske Stormand. Den ovenfor antydede, fremspringende Beliggenhed giver dog Gousta størst Interesse. See det engang i Morgen- eller Aftendæmring nede fra Vestfjorddalen! Her er Alting halvt eller helt indhyllet i Skumring, men histoppe gløde Solens Straaler med stærke Farver, medens Lysspillet i talløse Nuancer fortøner sig over Is og Sne, over golde Stenflader og nedover Skovene, Engene, Markerne, over bratte Fald og over skraanende Lider. Eller kast et længselsfuldt

Blik, naar Du en Dag gisper af Sommerhede nede i Dalen, op mod de kølige, luftige Pladser paa Kæmpebjergets brede Skulder — men tro dog ikke, at Vandringen didop er let, thi det er ingen Smaasag at stige over 5000 Fod i Veiret.

Gousta er bereist og beskrevet i det Uendelige; det var en smal Sag at fylde mange Sider med yderligere Beskrivelser, men vilde det lykkes os at faae Læseren med? I hvert Tilfælde vilde det aldrig lykkes at fylde den Læsendes Fantasi med Billeder, svarende til Virkeligheden; selv de vellykkede blandt de mange Touristafhandlinger om dette Emne have kun aabenbaret Pennens Afmagt. I Almindelighed begiver man sig paa Vei opad Fjeldet ad den nordlige Side, med Udgangspunkt ved »Dal«, der ligger et Stykke oppe i Vestfjorddalen. Maane-Elven brusker her forbi; dens Kilder ere paa Fjeldmarken, nogle Mil længere vestpaa; i et eneste Spring hopper den mange hundrede Fod, dannende »Rjukand«, den rygende Fos; saa springer den videre i et snevert, stenet og stærkt skraanende Leie ved forbi »Dal« og »Mel« længere nede i Vestfjorddalen, altsaa længere mod Øst og nærmere Tinsjøen. Det er paa Sydsiden af dens Elvekløft, at Fjeldmasserne hæve sig mest, og at Gousta — uden skarp Begrænsning — løfter sin Ryg. Ikke mindst eiendommeligt ved denne hele Natur er det ideligt Skiftende i Formen af Gousta, saaledes som det viser sig fra de forskellige Punkter i Dalen nordfor; medens det paa det ene Sted synes langstrakt og næsten som en Kjede, kan man fra andre Steder see det mere som en Kegle. Mod Øst synker det temmelig hurtigt, men dog med betydelige Mellempartier, ned mod Tinsjøen, der ikke ligger mere end 600 Fod over Havet; mod Vest gaaer Gousta umiddelbart over i Thelemarkens sammenhængende Masse af Høifjeld; men mod Syd helder det ned over Tudals og Sandlands skovrige Bygder, gennem hvilke Vandrerens føres frem til den ovenfor omtalte, navnkundige Hitterdal. Hvad enten man nyder det mægtige Skue af Kæmpen, saaledes som han viser sig med vexlende Former, naar man fra den dybe Dal i Nord seer op ad hans Krop — eller man bestiger hans Legeme og gennemvandreres dets forskellige Trin med de stadig nye Beklædninger lige til de Partier, hvor Is og Sne holde Herredømme, men hvor Menneskets Fod dog nok kan træde, skjønt visselig ikke uden Besvær — eller man fra Toppen atter stiger nedad, over Sæterne og gennem Skovene til de dyrkede Egne længere mod Syd: altid vil man finde sin Møje lønnet og sit Sind oplivet, styrket, fyldt og beriget, saaledes som det kun kan skee, hvor det Skjønnes og det Storartedes, det Ophøiedes Nydelse gaaer Haand i Haand.

Bavnen.

(Fortælling af Ivar Ring.)

(Fortsat.)

Maaneder gik og Signe hørte Intet til Ungdomsvennen; hun var tung om Hjertet, men bar Sorgen med Mod og Guds frygt. Een bær' Sorgen til egen Undergang, en Anden stænger for den, saa det bli'r mørkt hvor den har hjemme; men hun lod Solen skinne paa den, saa den blev til Velsignelse for hende og dem, som stod hende nær; dog, hun glemte aldrig sin Synd, og tog imod ethvert Gode, Gud skjenkede hende, som en ufortjent Naade, hun ikke var værdig til. Og Naade kom der fra Gud til hende, da hun sad med en lille blød og varm Jente paa sit Fang. Hun trykkede hende tæt op til sit Hjerte og hviskede til hende: »Nu troer jeg nok, at Gud har tilgivet mig — hørte jeg godt ifra Erik nu, kunde jeg leve Livet til Glæde for ham Trond og Jenteungen her — det føler jeg.«

Men Godt fik hun ikke høre fra Erik. Hvor han tjente fik han intet blivende Sted; han havde slaet sig paa Ranglen, og Svir og Slagsmaal vare blevne Vennerne hans.

En Dag da Trond var reist til Kjøbstaden, tog hun sin lille Gunhild paa Armen og vandrede til Nabobygden; der søgte hun Erik op — han var uden Tjeneste — for at tale godt for ham. Der var kun gaaet to Aar, men Kors, for Erik havde skæmmet sig. Det var ikke den vakkre Gutten, hun havde liket saa vel. Da han saae hende, blussede Skamrødmens paa hans Kinder, det gav hende Haab.

»Slikt Slør over Synden har ikke den, som er fortabt,« tænkte hun, og sagde høit: »Kjære, for lang Tid, der er gaaet hen siden jeg saae Dig sidst.«

»Der er nok saa,« svarede han mut.

»Jeg steller pænt med Koen din. Ingen faaer røre den uden jeg — den vesle Jenten har draget Kjendsel paa den og leer over hele Ansigtet, naar den stryger sig op ad mig.«